

[Rasmus Rasmussen.]

opmærksom paa, at det, at Sønderjylland i 700 Aar, fra tolv Hundrede nogle og fyre til 1920, har levet under et andet Styresæt end det øvrige Danmark, nødvendigvis har medført, at Forholdene dernede har formet sig paa vidt forskellig Maade, og det er derfor højest naturligt og paa sin Plads, at Sønderjyderne, som har gennemlevet en anden Historie end den, vi har gennemlevet i Kongeriget, faar deres eget Arkiv, saa at de har let Adgang til at studere de henfarne Dage og benytte de Sager, der opbevares. Dertil kommer, at der i Sønderjylland er en stærkt udpræget Bevægelse i Retning af Studier af Hjemstavshistorie. Naar man læser Tidsskrifter, som udgives af de sønderjydske Foreninger, faar man et levende Indtryk af, at adskillige Folk sætter stor Kraft og Energi ind paa at faa de forskellige Spørgsmaal afgjort. Maa jeg nævne en enkelt Mand som Eksempel; jeg har med stor Interesse fulgt ham. Det er Gaardejer Jørgensen i Uge. Han har prøvet paa at klargøre, hvad der er Grunden til de ejendommelige Befæstningsanlæg, man har fundet i Uge og Tinglev Sogne, og som er langt ældre end Dannevirke. Han har ligeledes med en utrolig Energi prøvet paa at faa fastslaaet, hvor Sønderjyllands gamle Lands-ting i Urnehoved blev holdt. Jeg synes, at han og hans Lige skal have saa let Adgang som muligt til at studere de Arkivsager, som tilhører de sønderjydske Landsdele, og derfor skal jeg paa det allermost indtrængende anbefale, at Sønderjylland faar sit eget Arkiv i Overensstemmelse med det Forslag, der her er til Behandling.

Spørgsmaalet om Beliggenheden synes mig saa ligetil at besvare. Arkivet skal selvfølgelig ligge i den By, som har den mest centrale Beliggenhed i Landsdelen, og det er ubetinget Aabenraa. Naar dertil kommer, som det er fremdraget af en af de ærede Ordførere, at der vil blive Lejlighed til at knytte Arkivet sammen med de Materialer, der er indsamlet til Belysning af den nationale Kamp fra 1864 til 1920, synes jeg, at alt taler for, at Arkivet bliver lagt i Aabenraa, og at vi hurtigst muligt faar Lovforslaget gennemført, saa at vi, som det ogsaa er fremhævet, kan blive i Stand til at modtage de Arkivsager, der vil blive udlleveret fra Tyskland. Jeg vil derfor ønske for den højtærede Undervisningsminister, som efter min Mening har afgjort dette Spørgsmaal paa saa tilfredsstillende Vis, at han snart maa faa Løn derfor i Form af, at det foreliggende Lovforslag ophæjes til at blive gældende Lov i Landet.

Undervisningsministeren (Borgbjerg):

Den Modtagelse, Lovforslaget har faaet, hel og ubetinget Tilslutning fra de tre Partiers Ordførere og ikke afgørende Modstand fra det fjerde Parti, borger jo for en velvillig Behandling og hurtig Gennemførelse. Selvfølgelig kan man altid strides om, hvor man skal lægge en saadan Statsinstitution. Jeg nævnte allerede i min Forelæggelsestale, at der kunde gøres forskellige Synspunkter gældende til Fordel for andre Steder. Nu har den ærede Ordfører for Socialdemokratiet (Jørgen Møller) allerede sagt, at noget raades der rimeligvis Bod paa, at Tønder forbigaas, ved, at den Statsbygning, som ligger dernede, kan anvendes og vil blive anvendt paa anden og god Maade. Og nægtes kan det ikke, at de Argumenter, som en Række Talere har anført, til Gunst for Aabenraa, er meget stærke, og at Beliggenheden er bedre i Aabenraa end i Tønder og Ribe. Det er let at komme dertil, for dem, der inde- eller udefra vil studere Sagerne, ligger Aabenraa unægtelig bekvem- mest.

Det ærede 3die tingvalgte Medlem (J. V. Christensen) udtalte den sikre Forhaabning, at de Udgifter, der her er anslaaet, maa kunne holde Stik, at de ikke vil blive overskredet. Derom føler jeg mig overbevist. Der forelaa for et Par Aar siden — jeg tror ogsaa, det ærede Medlem hentydede dertil — et Overslag fra en lokal Arkitekt, som var lidt billigere. Jeg har imidlertid ment, at det var rigtigt, at vi holdt os til det Overslag, der her foreligger, og jeg føler mig overbevist om og vil gøre alt for, at dette Overslag skal kunne holde.

Hermed skal jeg endnu en Gang give Udtryk for min Glæde over Lovforslagets saa velvillige Modtagelse.

J. V. Christensen: Jeg vil gerne til det ærede 2det Medlem for 1ste Kreds (Ellinger) sige, at hans Udtalelser kunde opfattes, som om alle havde forladt Tønder. Rent sprogligt kan man ikke sige det for mit Vedkommende; jeg har nemlig aldrig „været i Tønder“. Noget andet er, at jeg som Formand for det Udvalg, der i sin Tid var nedsat af Landstinget om det af det ærede Medlem forelagte Forslag, har gjort mit til, at selvfølgelig alle de Anskuelser og alle de Grunde, der kunde tale for, at Arkivet blev lagt et andet Sted end det nu foreslaaede, blev prøvet saa grundigt, som det var gørligt. Jeg har i øvrigt intet at tilføje til min Anbefaling for Aabenraa; det forekommer mig, at Grundene herfor er saa gode, at der ikke behøves en nærmere